

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 8-9 listopada 2014 r. na kierunku „politologia” prowadzonym w obszarze nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Humanistycznym i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Demokracji w Grudziądzu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Krzysztof Szewior – członek PKA

członkowie: dr hab. Kazimierz Kik – ekspert PKA

dr hab. Jan Waskan – ekspert PKA

Artur Gawryszewski – ekspert PKA ds. formalno-prawnych

Tomasz Rakoczy – ekspert PKA ds. studenckich

Krótką informacja o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku „politologia” prowadzonym na Wydziale Humanistycznym i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Demokracji w Grudziądzu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2014/2015. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię Raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki

Na podstawie § 14 ust. 1 Statutu Wyższej Szkoły Demokracji w Grudziądzu, Senat Uczelni przyjął Uchwałę Nr 7/A/2011 z dnia 3 października 2011 r. w sprawie Strategii Rozwoju WSD.

Zgodnie z §18 ust. 1 pkt. 1 Statutu, Rada Wydziału przyjęła Uchwałę Nr 4/2013 z dnia 9 czerwca 2013 r. w sprawie Strategii Wydziału Humanistycznego i Nauk Społecznych WSD na lata 2013-2015.

Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Wyższej Szkoły Demokracji stawiając na świadczenie szerokiego katalogu usług, odpowiadającego potrzebom i aspiracjom mieszkańców Grudziądza. Uczelnia prowadzi kształcenie na kierunku politologia i specjalności z zakresu: administracji publicznej i polityki bezpieczeństwa wewnętrznego oraz dziennikarstwa. Powyższe specjalności wypełniają lukę na grudziądzkim rynku pracy. Sama koncepcja nauczania politologicznego nie niesie ze sobą walorów innowacyjności dla dyscypliny czy rozwoju kierunku.

- 2) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju

Niewątpliwie koncepcja kształcenia musi być bardziej wydatnie wzmocniona zwłaszcza przez interesariuszy zewnętrznych, a zwłaszcza władze lokalne, by funkcjonował właściwy pomost pomiędzy Wyższą Szkołą Demokracji, a terenem lokalnym. W raporcie samooceny wskazano na interesariuszy zewnętrznych w postaci lokalnych pracodawców oraz Powiatowy Urząd Pracy w Grudziądzu, a także interesariuszy wewnętrznych – głównie studentów. W trakcie wizytacji wykazano, że problemy z władzami lokalnymi wynikały z faktu działania na lokalnym rynku edukacyjnym trzech szkół wyższych, które w praktyce kończą swą działalność.

Studenci wizytowanego kierunku uczestniczą bezpośrednio w procesie określania koncepcji kształcenia poprzez zasiadanie ich przedstawicieli w Radzie Wydziału. Wszelkie rozwiązania dotyczące studentów, przyjmowane przez Wydział opiniowane są przez przedstawicieli.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Koncepcja kształcenia politologicznego nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki i potrzebom lokalnej społeczności.
- 2) Studenci są członkami organu kolegialnego jednostki tj. Rady Wydziału. Dodatkowo przedstawiciele studentów opiniują akty prawne związane z procesem kształcenia. dalszej instytucjonalizacji wymagają relacje z podmiotami zewnętrznymi, w szczególności w kontekście potwierdzania efektywności kształcenia, bowiem można uznać, że dotychczas w tejsze kooperacji rodziła się jedynie koncepcja kształcenia.

2.Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju

kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany

Krajowe Ramy Kwalifikacji dla kierunku politologia przyjęto Uchwałą nr 14/1012 Senatu WSD w Grudziądzu. Senat Wyższej Szkoły Demokracji w Grudziądzu podjął Uchwałę Nr 20/2012 z dnia 15 września 2012 r. w sprawie przyjęcia efektów kształcenia oraz sposobu ich weryfikowania i dokumentowania na kierunku „politologia” na poziomie studiów pierwszego stopnia. Natomiast Uchwałą Nr 7/2013 z dnia 30 czerwca 2013 r. Senat przyjął wytyczne dotyczące zasadom tworzenia programów kształcenia i planów studiów.

Podczas programowej oceny jakości kształcenia na kierunku „politologia” poddano oglądowi dokumentację dotyczącą weryfikacji oceny/efektów kształcenia (protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta) która jest przechowywana w teczkach studentów (absolwentów), i jest sporządzana zgodnie z obowiązującymi przepisami rozporządzenia Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie dokumentacji przebiegu studiów z dnia 14 września 2011 r. (Dz. U. Nr 201, poz. 1188). Rada Wydziału Uchwałą Nr 3/2013 z dnia 9 czerwca 2013 r. przyjęła regulamin przygotowywania prac dyplomowych i przeprowadzania egzaminów dyplomowych na Wydziale Humanistycznym i Nauk Społecznych w Wyższej Szkole Demokracji w Grudziądzu.

W Uczelni funkcjonuje Zakładowe Archiwum, które zostało utworzone na mocy Zarządzenia Nr 5/2014 Kanclerze Wyższej Szkoły Demokracji w Grudziądzu.

Zachodzi zgodność kierunkowych, modułowych i specjalnościowych efektów kształcenia. Efekty kierunkowe przypisano do nauk społecznych, podobnie jak kierunek studiów. Jednakże na poziomie modułów kształcenia posiłkowano się odniesieniem do obszaru nauk humanistycznych (Integracja europejska IEW02 – H1AW04), co w tym przypadku jest zabiegiem nieuzasadnionym formalno – prawnie, ale właściwym z merytorycznego punktu widzenia.

Uczelnia opracowała efekty na poziomie kierunku oraz przedmiotów, nie opracowano natomiast efektów specjalnościowych jako odrębnego poziomu efektów kształcenia. Efekty kształcenia dla specjalności zostały ujęte w specjalnościowych kartach przedmiotu.

Struktura efektów kształcenia: w zakresie wiedzy – 17, umiejętności – 18, kompetencji społecznych – 10. Uczelnia powinna rozważyć zasadność (zgodnie z przepisami prawa) modyfikacji efektów kształcenia, ich liczby oraz treści dla uzyskania większej spójności treści oraz pomiędzy poziomami definiowania efektów kształcenia (W08, W09, W10, W13 i W14, U06 U07, U 16, U17). Ponadto należy dokonać przeglądu efektów kształcenia pod kątem zakresu treści KU07 (aktywne i świadome uczestnictwo w dyskursie publicznym) i KK01 – „jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym”.

Stwierdzono wadliwość przyporządkowania efektów pomiędzy poziomami (np. Polska myśl polityczna, PMP W03 jest przyporządkowany do aż 7 efektów kierunkowych, a np. PMP W02 odnosi się do 6 efektów kierunkowych, przedmiot Geografia polityczna – efekt GPU02 odnosi się do 7 efektów, GPU03 do 6.

Program kształcenia wykazuje spójność kierunkowych i przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia, jednakże zaleca się zmodyfikowanie kart przedmiotów w celu jednoznacznego wyodrębnienia efektów modułowych i właściwego ich skorelowania z efektami kierunkowymi, a także obszarowymi. Uczelnia przypisała kierunek politologia do obszaru nauk społecznych, natomiast posiłkuje się w kartach przedmiotów efektami obszarowymi z zakresu nauk humanistycznych.

Zaleca się zmodyfikowanie powiązania efektów modułowych kształcenia, np. Historia Polski XX wieku (EK8 odnosi się do uzupełniania i doskonalenia wiedzy i umiejętności, a odniesione to zostało do S1AK01 mówiącego o aktywnym przygotowaniu do uczestnictwa w życiu publicznym; efekt EK6 potrafi samodzielnie analizować teksty źródłowe oraz literaturę przedmiotu, przypisano do np. S1AU02 – dot. analizy i wyjaśniania mechanizmów funkcjonowania wspólnot lokalnych organizacji politycznych oraz dot. roli człowieka w strukturach społecznych; oraz do S1AU10 „dostrzega relacje pomiędzy polityką i jej sferami otoczenia”. Należy zmodyfikować powiązanie efektów modułowych i kierunkowych w przedmiocie Historia Polski XX wieku.

Uczelnia zapewnia osiągnięcie kierunkowych i modułowych efektów kształcenia poprzez ich realizację. Stan ten jest osiągany mimo stwierdzonych uchybień w konstrukcji sylabusów.

Efekty kształcenia są znane studentom poprzez powszechny charakter sylabusów, efekty kierunkowe są wywieszane w dziekanacie.

2) Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne

Efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i sprawdzalny, jednakże zaleca się modyfikację efektów kształcenia w celu ich ograniczenia i uzyskania większej spójności treści.

Studenci potrafią przedstawić kierunkowe oraz przedmiotowe efekty kształcenia zdobywane podczas toku nauczania (wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne), efekty kształcenia są zbieżne z kierunkowymi efektami przedstawionymi w raporcie samooceny. W opinii studentów sposób wyrażenia efektów kształcenia jest przejrzysty i zrozumiały.

Cele i efekty kształcenia zapisane są w sylabusach udostępnianych studentom w dziekanacie Jednostki oraz za pośrednictwem portalu uczelnianego SZU (System Zarządzania Uczelnią). Jest to portal, w którym każdy student Wyższej Szkoły Demokracji posiada indywidualne konto. Ponadto studenci są szczegółowo zapoznawani z efektami kształcenia podczas pierwszych zajęć w semestrze.

3) Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny

System oceny efektów kształcenia ma tradycyjny charakter, właściwy dla nauk społecznych. W uczelni praktykuje się weryfikację etapową i końcową. Analiza prac etapowych i końcowych pokazała weryfikację efektów kształcenia na różnym poziomie.

Widoczny jest schematyzm w opracowaniu metod weryfikacji efektów kształcenia (egzamin końcowy, kolokwium śródsesemestralne, aktywność na zajęciach).

System weryfikacji obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia ale nie zawsze przewiduje właściwe dla nich sposoby weryfikacji. Zaleca się na poziomie kart przedmiotów ich modyfikację, za niewłaściwe należy uznać rozwiązanie, kiedy to większość efektów kształcenia wybranych zajęć jest równolegle weryfikowana na większości wykładów i ćwiczeń (Historia Polski XX wieku), z kolei na przedmiocie Geografia polityczna przyjęto jedną zasadę: aktywność na zajęciach, ocena prezentacji, kolokwium pisemne”.

Skala i przyczyny odsiewu mają tradycyjne podłoże, tj. niezłożenie pracy dyplomowej oraz - nieprzystąpienie do egzaminu dyplomowego. Rozmiar odsiewu mieści się w granicach średniej uczelnianej.

Nie prowadzi się kształcenia na odległość zdefiniowanego przepisami prawa.

Procedura dyplomowania została właściwie zaplanowana, prowadzi do napisania i obrony pracy dyplomowej. Pod względem formalnym nie stwierdza się uchybień. Korekty wymaga poziom prac dyplomowych i nadzór nad nimi.

W opinii studentów, na pierwszym spotkaniu są oni szczegółowo zapoznawani przez prowadzącego z zasadami i formą zaliczenia przedmiotu oraz z przedmiotowymi efektami kształcenia. Studenci wyrazili opinię, że przedstawiane zasady są konsekwentnie realizowane. Ewentualne zmiany dokonywane w metodach weryfikacji efektów kształcenia są dokonywane w porozumieniu ze studentami. Ponadto wszelkie informacje nt. sposobu oraz formy zaliczenia przedmiotu zawarte są w sylabusach, a te zostały ściśle określone w *Zarządzeniu nr 14/2013 Rektora Wyższej Szkoły Demokracji z siedzibą w Grudziądzu z dnia 25 września 2013 r. w sprawie: opisu przedmiotu (sylabusu przedmiotu) obowiązującego w Wyższej Szkole Demokracji*

Studenci potwierdzili, że weryfikacja stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wizytowanym kierunku odbywa się w formie: prac kontrolnych, kolokwiów, egzaminów w formie pisemnej oraz w formie odpowiedzi. Umiejętności studentów uzyskanych podczas praktyk studenckich są oceniane przez opiekuna praktyk.

4) Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów jest na etapie planowania i przygotowania do realizacji z uwagi na fakt, że pierwsi absolwenci opuścili mury uczelni w roku akademickim 2013/104. Działania te zostały ujęte w Zarządzeniu nr 1/2014, gdzie przyjęto objęcie badaniem studentów po 3 i 5 latach od ukończenia studiów. Narzędziem badawczym ma być ankieta, wywiad. W związku z powyższym Uczelnia przeprowadzi to badanie po raz pierwszy w 2017 roku. Mimo tego faktu, Uczelnia pozyskuje informację o biografiiach zawodowych studentów poprzez materiały pochodzące z urzędu pracy, a także relacje bezpośrednie z powiatowego środowiska.

Utworzona ankieta, która będzie kierowana do absolwentów zawiera pytania nt. sytuacji zawodowej, dalszym rozwoju oraz zdobytych efektów kształcenia.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA posiadają wiedzę na temat przeprowadzanego badania oraz jego celu. Ich zdaniem badanie karier zawodowych absolwentów może przynieść Uczelni wiele korzyści. Przede wszystkim Uczelnia uzyskuje informacje niezbędne do dostosowania swojej strategii i programów nauczania do potrzeb zmieniającego się rynku pracy.

Kierunek nie podlegał wcześniej ocenie PKA.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Tematyka prac dyplomowych. Okazano do oceny ZP PKA wykaz prac dyplomowych, które zostały obronione w minionym roku akademickim. Zostały one zatwierdzone przez Załącznik do Uchwały Rady Wydziału nr 5/13 z listopada 2013 roku. Na jednego nauczyciela przypada maksymalnie promocja 14 prac dyplomowych. Tematyka prac jest zróżnicowana, właściwa z punktów widzenia kierunku studiów oraz specjalności. Obciążenia pracą seminaryjną są umiarkowane.

Tematyka prac dyplomowych jest właściwie osadzona w kierunku studiów oraz dyscyplinie naukowej, zwraca jednak czasami uwagę fakt zbyt dużego zakresu tematu, z którym student nie zawsze radzi sobie w sposób twórczy, ponadto stwierdza się w pracach wady redakcyjne, skromną literaturę przedmiotu, małą ilość literatury obcojęzycznej. Prace mają charakter bardziej opisowy, zaleca się silniejsze posługiwanie się politologiczną siatką pojęciową.

Poziom dyplomowania powinien być wskazaniem dla promotorów na potrzeby silniejszego egzekwowania należytych standardów przygotowania warsztatowego studentów i samych prac dyplomowych już na etapie zajęć seminaryjnych.

Oceniając losowo wybrane **prace etapowe** ZO stwierdza właściwość doboru metod i narzędzi weryfikacji efektów kształcenia, ich poziom spełnia kryteria jakościowe. Zróżnicowany ich poziom znajduje odzwierciedlenie w strukturze ocen.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Założone efekty kształcenia odnoszą się do programu studiów politologicznych oraz specjalności, a także do stopnia i ogólnoakademickiego profilu kształcenia. Są zgodne z wymogami KRK, uwzględniają wymagania dyscypliny, lokalnego rynku pracy. ZO PKA zaleca ich modyfikację na poziomie efektów kierunkowych, modułowych w celu uzyskania większej spójności i ograniczenia liczby.
- 2) Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne, jednakże na poziomie modułów kształcenia należy zalecić opracowanie specyficznych efektów modułowych należycie korespondujących z efektami kierunkowymi i obszarowymi, odejście od przyporządkowywania efektów z obszaru nauk humanistycznych lub redefinicję usytuowania kierunku studiów w strukturze nauki. Efekty kształcenia

udostępniane są w dziekanacie, za pośrednictwem portalu uczelnianego oraz na pierwszych zajęciach w semestrze przez prowadzącego, zostały one opracowane w sposób zrozumiały dla studentów i w ich ocenie są sprawdzalne.

- 3) Jednostka stosuje system oceny efektów kształcenia, który umożliwia weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia ale naprawy wymaga powiązanie metod weryfikacji z efektami kształcenia w wybranych przedmiotach. System ten jest powszechnie dostępny. Stosowany system oceny osiągniętych efektów kształcenia zdaniem studentów jest przejrzysty oraz zrozumiały ze względu na stosowanie zasad zawartych w sylabusach. Sylabusy stosowane na wizytowanym kierunku posiadają starannie określone efekty kształcenia oraz sposoby weryfikacji stopnia ich osiągnięcia.
- 4) Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy wykorzystując do tego celu dane zewnętrzne (tj. szczególnie lokalnego urzędu pracy). Własne zadania zaplanowano w okresie począwszy trzy lata od ukończenia studiów pierwszego rocznika (rok 2013/2014). Uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia w sposób pośredni. Zaleca się wykazanie silniejszego związku pomiędzy wynikami raportów, a konstruowaniem programu nauczania. Studenci posiadają wiedzę nt. powyższego badania oraz znają celowość jego przeprowadzania.

3.Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta

Wyższa Szkoła Demokracji stosuje system punktów kredytowych ECTS, odzwierciedlają one nakład pracy, jaką musi wykonać student, aby zaliczyć pełen rok akademicki. Obejmują wykłady, ćwiczenia, laboratoria, prace terenowe, seminaria, pracę indywidualną (np. pracę własną studenta) oraz egzaminy i inne formy oceny. Punkty ECTS są relatywnym miernikiem ilości pracy wymaganej od studenta. W ramach ECTS ilość pracy wymaganej w roku akademickim od studenta odpowiada 60 punktom. Na semestr przypada min. 30 punktów. Punkty ECTS przyporządkowane są poszczególnym przedmiotom, przyznawane studentom, którzy spełnili wymogi niezbędne do ich zaliczenia i wnieśli w związku z tym nakład pracy własnej.

Uchwała nr 7/2013 z czerwca 2013 roku określa wytyczne zasad tworzenia programów kształcenia i planów studiów, kolejne zarządzenia - limity grup konwersatoryjnych oraz zasady uruchamiania specjalności, wyboru przez studentów przedmiotów do wyboru.

Uczelnia prowadzi kształcenie wyłącznie w formie niestacjonarnej, zajęcia wyłącznie weekendowe. Rozkład godzin jest dogodny dla studentów, chociaż w rozmowie wskazali na uciążliwość spotkań piątkowych. Zjazdy organizowane są w rytmie co dwutygodniowym.

Konsultacje prowadzone są regularnie, co potwierdzili studenci w czasie rozmowy z ZO PKA.

Dla rocznika 2013/2014 oraz 2014/2015 program nauczania jest identyczny. Program ten przewiduje 6 semestrów studiów (260+250+210+195+180+180) o łącznym wymiarze godzin kontaktowych na poziomie 1275, w tym 720 godzin przypada na zajęcia o charakterze praktycznym (ćwiczenia, laboratoria, seminaria), 54 ECTS jest uzyskiwane w ramach zajęć do wyboru (spełnienie wymogu 30%).

Program studiów dla rocznika 2012/2013 nie różni się konstrukcją przedmiotów, łączny wymiar godzin to 1275, z tego 720 przypada na zajęcia o charakterze praktycznym (56,5%), na zajęcia obieralne 54 ECTS.

Oferta programowa obejmuje specjalności:

- a) Polityka bezpieczeństwa wewnętrznego;
- b) Bezpieczeństwo ekologiczne;
- c) Media i komunikacja społeczna;
- d) Marketing polityczny;
- e) Demokracja i organizacje pozarządowe;
- f) Administracja publiczna.

Nie zawsze właściwie skojarzono metodę dydaktyczną z celami zajęć, np. na zajęciach Seminarium dyplomowe jako metodę dydaktyczną wpisano wykład.

Przyjęte zasady punktacji ECTS są zgodne z przepisami prawa, odzwierciedlają co do zasady nakład pracy studenta, wskazują podział godzin pracy własnej i z udziałem nauczyciela akademickiego. ZO PKA zaleca modyfikację przypisania punktów ECTS przedmiotom wybieralnym, by nie było pomiędzy nimi różnic (3 / 4), które nie wynikają z liczby efektów kształcenia, godzin pracy studenta. Nie znajduje uzasadnienia przypisanie przedmiotom specjalnościowym realizowanym w wymiarze 20 godzin kontaktowych 5 ECTS.

Sekwencja zajęć jest prawidłowa, właściwie skojarzono z nimi praktyki studenckie.

Program studiów oraz praktyki studenckie, termin i miejsce ich realizacji cechuje spójność. Praktyki są właściwie skojarzone z kierunkiem studiów, specjalnościami, realizowane są w czwartym semestrze, przypisano im 4 ECTS.

Ocenie poddano dzienniczki praktyk studenckich oraz wewnątrzuczelniane uregulowania odnoszące się do prowadzenia studenckich praktyk zawodowych. Uczelnia opracowała efekty kształcenia dla modułu praktyk studenckich, jest ich 11, odnoszą się do W,U,K, ale zdecydowanie koncentrują się na umiejętnościach. Dzienniczki praktyk studenckich są sporządzane przez studentów w sposób prawidłowy, zawierają informację odnoszącą się do czasu i zakresu wykonywanych obowiązków, a także opis o różnym stopniu szczegółowości (zapoznanie się z zasadami szkoleń, praca na dokumentach, udział w rozmowach, przygotowanie materiałów promocyjnych, poznawanie pracy instytucji). Dzienniczki zawierają adnotację przełożonych.

ZO PKA zaleca silniejsze skoncentrowanie w opisie wykonywanych zadań na szczegółowej realizacji efektów kształcenia, by jednoznacznie wskazywały, do jakich efektów finalnych

prowadzi praktyka studencka (np. w opisie czynności – ewidencja dochodów, wydatków, kosztów budżetowych, planowanie operatywne i strategiczne).

Miejsca praktyk są właściwe, ale zaleca się silniejszą rozbudowę bazy praktyk studenckich na poziomie powiatu i miasta.

Organizacja procesu kształcenia na poziomie kierunku jest właściwa. Poszczególne formy kształcenia są właściwie skojarzone z ich formą organizacyjną. W praktyce uczelnianej dominuje tradycyjny sposób kształcenia realizowany metodą podającą, która jest wspomagana stosunkowo dużą aktywizacją studentów w trakcie zajęć czy ich pracy własnej. ZO PKA stwierdza prawidłowość przygotowania procedury dyplomowania, realizowanej na podstawie stosownych zarządzeń odnoszących się do terminów egzaminu dyplomowego (np. 5/7; 12/7; 20/9), a także powołanie składów komisji egzaminacyjnych.

Uczelnia kształci w profilu ogólnoakademickim, blok zajęć o charakterze praktycznym wyznaczają zajęcia językowe, seminarium dyplomowe, komponenty praktyczne w tradycyjnych kursach, praktyka zawodowa. Dobór form realizacji tych zajęć jest właściwy, dobrze są powiązane i przyczyniają się do osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia.

Program kształcenia przewiduje możliwość indywidualizacji dydaktyki, obejmuje ona możliwość wyboru treści kształcenia, seminarium dyplomowego, kursów językowych, praktyki studenckiej, zajęcia wychowania fizycznego, technologie informacyjne, zajęcia specjalnościowe. Specjalności są wprowadzane do 3 semestru w wymiarze 20 godzin kontaktowych (przypisano im 5 ECTS). Seminarium dyplomowe wprowadzono od 4 semestru, wymiarze 30 godzin, łącznie za 10 ECTS. Procedurę tę określa Zarządzenie (np. 5/2013) dot. wyboru przedmiotów w roku akademickim 2013/2014. W poszczególnych semestrach wybiera się liczbę przedmiotów zgodnie z planem studiów.

ZO PKA zaleca, by nie kategoryzować tych przedmiotów jako kierunkowych czy kształcenia ogólnego ze względu na ich cechy (np. Systemy wyborcze, Negocjacje), lecz traktować jako przedmioty wybieralne/opcjonalne. Ponadto, co wynikało z rozmowy z władzami Uczelni, należy w przyszłości bardziej optymalnie tworzyć ofertę zajęć do wyboru, by silniej wzbogacały główny nurt dydaktyki.

W opinii studentów program kształcenia realizowany na kierunku politologia umożliwia osiągnięcie każdego z zakładanych efektów kształcenia. Zdaniem studentów sekwencja przedmiotów została dobrze dobrana i pozwala na stopniowe rozszerzanie wiedzy oraz zdobywanie kolejnych efektów kształcenia. Studenci zwrócili uwagę na brak powtarzania treści na wielu przedmiotach oraz na brak występowania konieczności posiadania wiedzy, której zdobycie nie było dotychczas możliwe w trakcie realizacji procesu kształcenia. Ponadto studenci oceniają pozytywnie kadrę dydaktyczną dokładnie realizującą materiał zapisany w sylabusach, która również na prośbę studentów rozszerza zakres poruszanej tematyki lub w razie potrzeby dokonuje przypomnienia materiału niezbędnego w realizacji przedmiotu.

W opinii studentów Uczelnia zapewnia możliwość realizacji praktyk, jednocześnie mogą zeń zostać zwolnieni na podstawie pracy zawodowej lub odbytego wcześniej stażu. Organizacja praktyk, oraz sposób rozliczania z praktyk studenci oceniają pozytywnie, ich zdaniem czas realizacji praktyk zawodowych pozwala na uzyskanie odpowiednich umiejętności.

Program studiów zdaniem studentów dostosowany jest do możliwości oferowanych przez Wydział, a osiągnięcie zakładanych umiejętności i wiedzy w trakcie realizacji programu kształcenia jest realne. Formy weryfikacji wiedzy, w tym również ocena stopnia nabycia deklarowanych dla kierunku umiejętności i kompetencji w opinii studentów są właściwie dobrane i pozwalają na ich weryfikację w każdym z obszarów kształcenia.

Uczelnia umożliwia studentom skorzystanie z indywidualizacji procesu kształcenia, która skierowana jest do najlepszych studentów. Powyższa indywidualizacja opiera się przede wszystkim na zastosowaniu indywidualnych treści, metod i form kształcenia przy uwzględnieniu szczególnych zainteresowań oraz uzdolnień studentów. Warunkiem uzyskania zgody na realizację indywidualnego procesu kształcenia jest uzyskanie wysokiej średniej ocen.

Dla studentów z niepełnosprawnościami, zależnie od rodzaju niepełnosprawności, Uczelnia stara się o jak najlepszą pomoc w realizacji programu kształcenia przez dostosowanie planu zajęć. W Uczelni nie działa Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, opiekę nad studentami z niepełnosprawnościami sprawuje bezpośrednio Prorektor Uczelni.

Studenci obecni na spotkaniu ZO PKA posiadają wiedzę na temat możliwości indywidualizacji programów kształcenia, ale nie są nimi zainteresowani. Brak zainteresowania wynika ze specyfiki łączenia studiów w trybie zaocznym z pracą zawodową.

- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość

Ocenie poddano karty przedmiotów, które wskazują iż:

- a) przedmioty zawierają cele;
- b) modułowe efekty kształcenia nie zawsze mają specyficzny dla kursu zapis, w wielu przypadkach są kopią efektów kierunkowych;
- c) treści wykładu sprowadzają się do tytułu konkretnych zajęć (np. Współczesne poglądy na państwo, Debata minimal state versus welfare state), podobnie uczyniono na ćwiczeniach (Typologia państw współczesnych, Formy oraz funkcje państwa);
- d) sylabusy zawierają podział godzin na różne sposoby ich zagospodarowania;
- e) metody dydaktyczne są tradycyjne, ale przydatne w humanistyce i naukach społecznych;
- f) sylabusy zawierają sposoby oceny – kolokwium, wskazano kryteria ocen i podział ocen na formującą i końcową;
- g) obciążenie pracą studenta obejmuje godziny kontaktowe oraz godziny bez udziału nauczyciela. Do godzin kontaktowych zaliczono realizowane z planu zajęć, zaliczenia oraz egzaminy, natomiast do godzin bez udziału nauczyciela akademickiego przygotowanie do zajęć oraz zaliczeń;
- h) literatura przedmiotu nie zawsze jest aktualna, np. Nauka o państwie – najnowsza pozycja z 2003 roku, najstarsza z 1979;

- i) nie zawsze zapewniono właściwą metodę dydaktyczną, np. na seminarium dyplomowym wpisano – wykład, ocenę formującą jako kolokwium, sposób oceny to „ocena aktywności, analiza przypadku”;
- j) należy zmodyfikować powiązanie efektów modułowych i kierunkowych w przedmiocie Historia Polski XX wieku
- k) ocenie poddano sylabusy z przedmiotów: Nauka o państwie, Seminarium dyplomowe.

Kierunek nie podlegał wcześniej ocenie jakości kształcenia przez PKA ani żadną inną instytucję akredytacyjną.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Sekwencja przedmiotów pozwala na stopniowe poszerzanie wiedzy oraz nabywanie dodatkowych umiejętności podczas praktyk studenckich. Uczelnia umożliwia studentom indywidualizację programów kształcenia.
- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą w przeważającym stopniu spójną całość ale korekty wymaga bardziej indywidualne skojarzenie efektów kształcenia z metodami ich weryfikacji.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu

Liczba pracowników naukowych zatrudnionych w pełnym wymiarze pracy gwarantuje realizację celów edukacyjnych programu studiów. Zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3.10.2014 r. struktura kwalifikacji jest poprawna względem dyscypliny naukowej oraz zakładanych efektów kształcenia. Nauczycieli etatowych wspierają dodatkowe osoby w realizacji kursów merytorycznych oraz zajęć językowych.

- 2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów

Zgodnie z Raportem samooceny do minimum kadrowego kierunku „politologia” Uczelnia zgłosiła 9 akademickich, w tym 3 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 6 w

grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego. Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie stopni i tytułów naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt, osób które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku „politologia”, należy uznać, iż zostały spełnione warunki określone w **§ 14 ust. 1** rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. 2014, poz. 1370) – minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, **§ 13 ust. 1** (*Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli został zatrudniony w uczelni nie później niż od początku semestru studiów.*), **§ 13 ust. 2** (*Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli w danym roku akademickim prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej: 1). 30 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego lub będącego osobą, która nabyła uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.3, zwanego dalej „samodzielnym nauczycielem akademickim”; 2). 60 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego stopień naukowy doktora lub kwalifikacje drugiego stopnia.*)

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). Kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich potwierdzają odpowiednie dokumenty zawarte w ich teczkach osobowych. Deklarowane doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji – świadectwach pracy.

Wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt. 8 wyżej wymienionego rozporządzenia są spełnione (wymagania określone w przepisach: 1:160). Relacja ta wynosi 19 studentów na jednego pracownika naukowo-dydaktycznego.

Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tej tworzącej minimum kadrowe są w pełni adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Kadra stanowiąca minimum kadrowe jest stabilna. Z trzech samodzielnych pracowników naukowych stanowiących minimum kadrowe, dwóch zatrudnionych w Uczelni

jest od kilku lat. Jeden tylko przyszedł w 2014 r. – co związane było jednak z przyczynami natury obiektywnej i niezależnej od Uczelni. Pozytywnie wypada ocena wymogów dotyczących relacji między liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów – 18,8. Pozytywnie ocenić należy prawidłowość obsady zajęć dydaktycznych z przedmiotów z obszaru wiedzy reprezentowanym przez prowadzącego te zajęcia. W każdym z analizowanych przypadków zgodność ta występowała.

Wymogi dotyczące minimum kadrowego na kierunku politologia należy uznać za spełnione.

- 3) Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą

Procedury i kryteria doboru nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne jest prawidłowa i zgodna z wymogami Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Hospitacje i analiza specjalizacji u osób prowadzących poszczególne przedmioty wykazuje, że wykładowcy są specjalistami w zakresie realizowanych przez siebie przedmiotów. Pracownicy naukowo-dydaktyczni zatrudnieni są tu głównie na drugim etacie. Rozwój naukowy realizowany jest, zatem na Uczelniach macierzystych. Tym niemniej, Wydział stwarza możliwości rozwoju naukowego poprzez współfinansowanie konferencji naukowych, wydawnictw pokonferencyjnych lub udziału w konferencjach naukowych w innych ośrodkach naukowych kraju. Nauczyciele akademicy podlegają ocenie według kryteriów specyficznie akademickich, tj. za aktywność i wyniki w obszarach: dydaktycznym, administracyjnym i działalności naukowo – publikacyjnej.

W trakcie rozmowy z pracownikami dydaktycznymi Uczelni - opinia była zgodnie pozytywna na temat polityki władz Uczelni. Pozytywnie oceniono zwłaszcza perspektywę rozwoju Wydziału.

Wyższa Szkoła Demokracji w Grudziądzu była oceniana po raz pierwszy w związku, z czym nie ma możliwości dokonania porównań z wcześniejszymi ocenami.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcia założonych celów kształcenia i efektów realizacji programu.
- 2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Grono tych nauczycieli zapewnia zatem należytą realizację procesu dydaktycznego. Są to osoby posiadające dorobek naukowy w zakresie nauk o polityce i jej pokrewnych.

- 3) Pomimo tego, że większość zatrudnionych w jednostce to drugoetatowcy, jednostka prowadzi politykę ułatwiającego pracownikom podnoszenia ich kwalifikacji naukowych.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Wyższa Szkoła Demokracji w Grudziądzu realizuje kształcenie w dwóch obiektach. Pierwszy z nich zlokalizowany jest przy ulicy Legionów 57a, 86-300 w Grudziądzu. Budynek ten jest wynajmowany przez Uczelnię od firmy CASUS Sp. z o.o. na podstawie umowy najmu z dnia 1 marca 2013 r. – umowa ta zawarta jest na okres 3 lat. (kopie umowy Władze Uczelni przedstawiły Zespołowi Oceniającemu). Drugi budynek mieści się przy ulicy Nauczycielskiej 19 w Grudziądzu. Sale w w/w obiekcie są wynajmowane od Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 5 (Umowa Najmu z dnia 3 września 2014 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r.). Podstawowa działalność dydaktyczna realizowana jest w obiekcie przy ul. Legionów 57. Jest tam pięć sal wykładowych mieszczących od 40 do 60 studentów. Jest sala informatyczna z 25 stanowiskami komputerowymi. Dla osób niepełnosprawnych są stanowiska komputerowe dostosowane do ich potrzeb. Dla ułatwienia dla osób niepełnosprawnych zajęcia odbywają się głównie w salach na parterze. W drugim obiekcie, przy ul. Nauczycielskiej 19 znajduje się dalsze osiem sal wykładowych zaopatrzonych w podwieszane rzutniki multimedialne. Jest tam też Aula. Tam też znajduje się Dziekanat i Biblioteka. Uczelnia dysponuje bufetem dla studentów i pokojem dla kadry dydaktycznej.

Zastrzeżenia budzi jednak stan Biblioteki. Po pierwsze jest ona umieszczona w obiekcie, w którym zajęcia odbywają się rzadziej (ul. Nauczycielska 19), a po drugie jest ona zbyt uboga w zbiory, co nie zabezpiecza w pełni procesu dydaktycznego. Należałoby, więc zalecić przeniesienie Biblioteki do obiektu przy ul. Legionów, 57 (więc tam, gdzie zajęcia odbywają się najczęściej) i po drugie należy Bibliotekę wzbogacić o zbiory złożone chociażby z literatury z politologii podstawowej. No i oczywiście w jeden lub dwa tytuły głównych czasopism politologicznych. Studenci korzystają, co prawda ze zbiorów Biblioteki miejskiej (jest umowa Uczelni z Biblioteką), ale w samej Uczelni powinny znajdować się opracowania dla kierunku podstawowe.

Uczelnia kształci w profilu ogólnoakademickim, dlatego też nie ma potrzeby zapewniania specyficznej praktycznej bazy dydaktycznej. Jednakże do realizowania wybranych aspektów praktycznych wykorzystuje się normalne zaplecze dydaktyczne oraz praktyki studenckie.

Baza dydaktyczna Jednostki została przez studentów oceniona pozytywnie. Sale, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne wyposażone są w sprzęt audiowizualny. Ponadto Uczelnia zapewnia zainteresowanym studentom dostęp do sal dydaktycznych poza godzinami zajęć co potwierdzili studenci. Na Wydziale studenci mogą korzystać z przygotowanych stanowisk komputerowych lub z własnych komputerów, wykorzystując bezprzewodową sieć internetową zainstalowaną w budynkach Uczelni. Ponadto studenci niepełnosprawni mogą korzystać ze specjalnie przystosowanych stanowisk komputerowych.

Do dyspozycji studentów jest biblioteka, której księgozbiór oraz dostęp do literatury i czasopism specjalistycznych został oceniony przez nich pozytywnie. Studenci zwrócili uwagę

na brak problemów z dostępnością zalecanej przez nauczycieli akademickich literatury, mogą również korzystać z katalogów on-line Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz z księgozbiorów biblioteki miejskiej na podstawie umowy zawartej z Uczelnią.

Zdaniem studentów baza dydaktyczna Wydziału pozwala na zdobycie zakładanych efektów kształcenia i jest przez nich pozytywnie oceniana.

Budynki Uczelni są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia w przypadku obecności studentów z niepełnosprawnością dostosowuje plan zajęć tak, aby umożliwić uczestnictwo w zajęciach, a za razem ułatwiając poruszanie się po budynkach uczelni (zajęcia przenoszone są na jedno piętro). Ponadto uczelnia posiada w pełni dostosowane sanitariaty dla osób z niepełnosprawnościami.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego - znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Baza dydaktyczna umożliwia realizację zadań dydaktycznych. Także studentom niepełnosprawnym. Studenci zaoczeni realizują praktyki w miejscu swojej pracy. Biblioteka zdaniem ZO nie spełnia podstawowych wymogów. Powinna być przeniesiona i cyklicznie wzbogacana. Stan infrastruktury ocenić należy w stopniu znacząco z uwagi na zasoby biblioteczne dostosowanie obiektu do celów kształcenia akademickiego, gdyż odstaje on poziomem wyposażenia od warunków panujących w drugim obiekcie. Studenci pozytywnie oceniają bazę dydaktyczną jednostki zwracając uwagę na jej dostępność poza godzinami zajęć. Budynki są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

6.Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej

Zdecydowana większość pracowników naukowo - dydaktycznych WSD zatrudniona jest w jednostce na drugim etacie, a zatem realizuje swoje badania naukowe w swoich Uczelniach macierzystych. Tym niemniej WSD nie zaniedbała swoich obowiązków i także w ramach Uczelni realizowane są istotne, z punktu widzenia misji szkoły – badania naukowe. Są to szeroko rozumiane badania nad demokracją. Uczelnia funkcjonuje dopiero trzeci rok, a już w 2013 r. zorganizowała pierwszą, ogólnopolską konferencję naukową w Łasinie pn. Demokracje w obliczu kryzysów. Uczelnia wydaje od tego czasu własną serię wydawniczą, w której ukazały się już dwa tomy (2013 r. i 2014 r.) opracowań autorstwa pracowników WSD i pod redakcją pracowników WSD. Uczelnia wprowadziła w życie oryginalny pomysł dorocznego organizowania święta demokracji na WSD z aktywnym udziałem Koła

Naukowego Politologów, a także z udziałem pierwszych absolwentów WSD. Konferencje te i seria wydawnicza finansowane są ze środków własnych Uczelni.

W ramach kryterium szóstej ocena nie jest obligatoryjna. Są to bowiem wyłącznie studia pierwszego stopnia, jednakże widoczny jest wpływ prowadzonych w WSD badań na realizowany proces dydaktyczny, a także z powodu włączenia w te badania dziś – 11 – osobowego Koła Naukowego, którego członkinie są na ogół referentami na konferencjach i współautorami tekstów w wydawanej przez WSD serii wydawniczej.

Udział studentów w badaniach naukowych przejawia się w postaci współpracy pomiędzy studentami, a promotorami przy realizacji prac licencjackich. Władze Uczelni chcąc promować swoich najlepszych absolwentów postanowiły dokonać publikacji najlepszych prac. Wśród pierwszych absolwentów jednostki wyłoniono dwie najlepsze prace licencjackie, które zostały opublikowane.

Swoje zainteresowania studenci mogą również rozwijać w studenckim kole politologów, jego celem jest stwarzanie warunków umożliwiających środowisku studentów poszerzanie zakresu swojej wiedzy oraz zainteresowań.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego – kryterium nie podlega ocenie Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Badania są prowadzone, są w początkowym stadium z uwagi na ich proces instytucjonalizacji w jednostce. Pomimo młodego wieku Uczelni – wydawana jest seria wydawnicza. Jednostka aktywnie włącza studentów w badania naukowe i ich popularyzację, w tym także poprzez koło naukowe.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów

Zasady i procedury rekrutacji na studia są przejrzyste oraz zrozumiałe dla studentów. Warunki rekrutacji określone w *Zasadach i trybie przyjmowania na studia pierwszego stopnia w roku akademickim 2014/2015 w Wyższej Szkole Demokracji w Grudziądzu* przyjętych przez Senat Uczelni.

Wstęp na studia w WSD w Grudziądzu jest wolny, a o przyjęciu kandydata na studia decyduje kolejność zgłoszeń i złożenia kompletu dokumentów wymaganych przez Uczelnię. Absolwent studiów pierwszego stopnia w celu kontynuacji nauki musi udać się do innej Uczelni – Wyższa Szkoła Demokracji prowadzi zajęcia na tylko na pierwszym stopniu studiów.

Obowiązujący program studiów zdaniem studentów jest dostosowany do możliwości oferowanych przez Uczelnię, która w ich ocenie stara się zapewnić odpowiednią jakość kształcenia, a nabycie założonych efektów kształcenia w trakcie realizacji toku studiów jest osiągalne na każdym etapie kształcenia. Zdaniem Studentów stosowane formy weryfikacji

wiedzy, w tym ocena stopnia nabycia umiejętności i kompetencji są dobrane właściwie, dzięki czemu pozwalają na sprawdzenie efektów w każdym z obszarów kształcenia.

2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen

System oceny osiągnięć zdaniem studentów jest zrozumiały, przejrzysty i obiektywny. Składową oceny nabytych efektów kształcenia jest również ocena bieżących postępów w nauce z uwzględnieniem aktywności w trakcie zajęć.

Szczegółowy program kształcenia przedmiotowego oraz stosowane formy zaliczania zajęć zostały szczegółowo określone w sylabusach, które są udostępniane studentom (stały dostęp w Dziekanacie i za pośrednictwem portalu SZU, jednorazowo na pierwszych zajęciach). Zasady zaliczania przedmiotu przedstawiane są przez nauczyciela akademickiego prowadzącego dany przedmiot w trakcie pierwszych zajęć w semestrze. Przedstawione zasady są ściśle przestrzegane. Ewentualna zmiana formy zaliczenia przedmiotu następuje wyłącznie za zgodą studentów. Studenci mogą uzyskać informacje nt. prac weryfikujących wiedzę oraz popełnionych w nich błędów podczas konsultacji z nauczycielami akademickimi. Ponadto studenci zwrócili uwagę na możliwość przeprowadzenia konsultacji z kadrą naukową drogą elektroniczną (e-mail, telefonicznie). Mogą oni również ubiegać się o egzamin komisyjny na warunkach określonych w regulaminie studiów.

3) Struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów

Struktura i organizacja programu studiów na kierunku politologia sprzyja międzynarodowej mobilności studentów m.in. poprzez stosowanie systemu transferu punktów ECTS oraz dzięki kursom językowym, których celem jest przygotowanie studentów do wyjazdu do Uczelni partnerskiej. Ale Uczelnia nie umożliwia swoim studentom wyjazdów na wymiany studenckie, związane jest to z brakiem podpisanych umów z innymi Uczelniami w kraju lub za granicą. Wśród studentów obecnych na spotkaniu ZO PKA kilku studentów wyraziło chęć uczestnictwa w wymianie międzynarodowej. Studenci, pomimo braku możliwości skorzystania z wymiany studenckiej oraz promocji wymiany studenckiej ze strony Uczelni, posiadają wiedzę na jej temat.

Zaleca się podjęcie działań mających na celu umożliwienie uczestnictwa w wymianie studenckiej na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Pozwoli to studentom na rozwinięcie swoich umiejętności oraz lepszą indywidualizację ścieżki kariery.

4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia

System pomocy materialnej

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie *Regulaminu przyznawania pomocy materialnej studentom* obejmującego wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z art. 174 ust. 2 Ustawy, podziału dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej dokonuje Rektor w porozumieniu z przedstawicielami samorządu, uwzględniając proporcje między stypendiami socjalnymi, a stypendiami rektora dla najlepszych studentów w sposób zgodny z art. 174 ust. 4 Ustawy.

Sposób przyznawania świadczeń zdaniem studentów jest przejrzysty oraz zrozumiały. Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej, w tym stypendium Rektora, pozostaje w kompetencjach wydziałowej komisji stypendialnej, powoływanej z poszanowaniem przesłanek art. 177 ust. 3 Ustawy. Decyzje wydawane studentom w sprawach pomocy materialnej zawierają wszystkie niezbędne elementy określone w art. 107 ust. 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Stypendium Rektora może uzyskać 10% najlepszych studentów, którzy uzyskali za rok studiów wysoką średnią ocen lub posiadają osiągnięcia naukowe, artystyczne lub wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym.

Zasady przyznawania pomocy materialnej są studentom dobrze znane, wszelkie potrzebne informacje związane z funkcjonowaniem systemu przyznawania pomocy materialnej mogą uzyskać na stronie internetowej Uczelni oraz w Dziekanacie.

System opieki materialnej funkcjonuje prawidłowo.

System opieki naukowej i dydaktycznej

Studenci pozytywnie oceniają system opieki naukowej i dydaktycznej. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów podczas wyznaczonych godzin konsultacji. W trakcie spotkania studenci zwrócili uwagę na dostępność kadry naukowej poza wyznaczonymi godzinami zajęć oraz konsultacji – podczas przerw pomiędzy zajęciami, za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz rozmów telefonicznych. Dziekan pełni dyżury, w trakcie których jest dostępny dla studentów. Wymiar czasowy prowadzonych konsultacji oraz pełnionych dyżurów studenci uznali za wystarczający. Studenci posiadają stały dostęp do niezbędnych informacji poprzez stronę internetową oraz portal Uczelni, mogą znaleźć m.in. harmonogramy zajęć, terminy obligatoryjne, regulaminy dotyczące studiowania, sylabusy oraz wszelkie wnioski (m.in. o przyznanie świadczeń pomocy materialnej). Ponadto wszelkie informacje studenci mogą uzyskać w Dziekanacie lub za pośrednictwem gablot informacyjnych umieszczonych na terenie Uczelni. Ponadto studenci ważne informacje otrzymują drogą elektroniczną.

Wszelkie informacje nt. przedmiotów studenci mogą uzyskać dzięki sylabusom. Zawierają one szczegółowo rozpisane efekty kształcenia, treści kształcenia, metody weryfikacji osiągnięć studenta oraz literaturę podstawową i uzupełniającą. Zdaniem studentów jest to pomocne narzędzie, pozwalające np. na odpowiedni dobór przedmiotów fakultatywnych, przy układaniu indywidualnego programu kształcenia lub podczas wymiany studenckiej. Studenci zgodnie stwierdzają, że zalecana literatura pozwala na zdobycie niezbędnych informacji. Ponadto trzeba zwrócić uwagę na *Zarządzenie nr 14/2013 Rektora Wyższej Szkoły*

Demokracji z siedzibą w Grudziądzu z dnia 25 września 2013 r., w którym zostało ściśle określone jakie informacje musi zawierać sylabus.

Harmonogram zajęć oraz obciążenie semestralne zostały przez studentów ocenione pozytywnie. W trakcie spotkania z ZO PKA studenci zwrócili uwagę na bardzo dobre ułożenie zajęć dydaktycznych (stopniowe zwiększanie poziomu trudności, brak powtarzania treści lub występowania konieczności posiadania wiedzy, której zdobycie nie było dotychczas możliwe w trakcie realizacji procesu kształcenia). W przypadku odwołania zajęć studenci są informowani z odpowiednim wyprzedzeniem (bieżący kontakt pomiędzy uczelnią, a studentami drogą elektroniczną lub drogą telefoniczną). Studenci zgodnie stwierdzają, że rzadko zdarzają się przypadki nieobecności prowadzących, a gdy już się to przydarzy następuje zamiana zajęć na inne powiązane z tokiem nauczania.

Studenci mają możliwość indywidualizacji programu studiów przez wybór specjalności, przedmiotów fakultatywnych lub w drodze indywidualnego programu i planu studiów. Warunkiem uzyskania indywidualnego programu studiów jest ukończenie pierwszego roku studiów, ze szczególnie dobrymi wynikami w nauce. Studenci mogą również starać się o uzyskanie indywidualnej organizacji studiów w przypadkach określonych w regulaminie studiów.

Zasady dyplomowania są znane studentom wizytowanego kierunku. Na spotkaniu z ZO zwrócili oni uwagę na dowolność wyboru promotora z całej kadry naukowej oraz jednogłośnie stwierdzili, że posiadają możliwość wyboru tematu pracy dyplomowej spośród tematów zaproponowanych przez Uczelnię, ale mogą również zaproponować własny temat pracy dyplomowej.

Studenci niepełnosprawni mogą liczyć na pomoc ze strony władz Uczelni. Opiekę nad nimi sprawuje Prorektor Uczelni.

Godziny otwarcia działów odpowiedzialnych za obsługę studentów, zdaniem studentów są dostosowane do ich potrzeb, a w przypadku wzmożonej pracy godziny dostępności pracowników wspierających proces dydaktyczny zostają wydłużone. Studenci bardzo pozytywnie ocenili kompetencje oraz kulturę pracy pracowników powyższych działów. W ramach możliwości studenci mogą również liczyć na pomoc ze strony pracowników Uczelni poza godzinami pracy.

Zasady odpłatności za studia określone są w *Zarządzeniu nr 4/2014 Kanclerza Wyższej Szkoły Demokracji w Grudziądzu z dnia 20.06.2014 r. w sprawie ustalenia zasad wnoszenia opłat, ich rodzajów i terminów dla studentów pierwszego stopnia dla kierunku politologia, dziennikarstwo i komunikacja społeczna w roku akademickim 2014/2015*. Studenci są informowani szczegółowo o wszystkich opłatach. Uczelnia prowadzi przejrzystą politykę pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne. Akty prawne regulujące politykę opłat są udostępniane studentom w dziekanacie.

Studenci rozpoczynając studia są informowani nt. obowiązujących regulaminów w Uczelni, natomiast nie przechodzą oni szkolenia związanego ze tematyką szkolnictwa wyższego – studenci obecni na spotkaniu ZO PKA nie zostali zapoznani z prawami studentów czy z zasadami przyznawania pkt. ECTS. Zaleca się wprowadzenie szkoleń obejmujących tematykę funkcjonowania szkolnictwa wyższego w celu zapoznania z nim studentów oraz zapoznania z ich prawami i obowiązkami.

W trakcie spotkania studenci zwrócili uwagę na dużą pomocność Władz Wydziału oraz Uczelni w przypadku występujących problemów oraz nieprawidłowości. Każdy zgłaszany problem jest rozpatrywany indywidualnie oraz w ramach możliwości na korzyść studentów.

Działalność wspierająca rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny

W Wyższej Szkole Demokracji w Grudziądzu działa Samorząd Studencki charakteryzujący się jednopoziomową strukturą – na szczeblu uczelnianym. Samorząd aktywnie uczestniczy w życiu kulturalno-społecznym Uczelni, organizując akcje integrujące studentów (juwenalia, otrzęsiny, akcje charytatywne) oraz reprezentuje studentów przed Władzami przy występujących problemach. Studenci stwierdzili, że w przypadku występujących problemów zawsze mogą zgłosić się do samorządu studenckiego, który zawsze stara się im pomóc.

Samorząd Studencki nie posiada stałego budżetu, jest on finansowany zadaniowo. Przedstawiciele Samorządu pozytywnie oceniają współpracę z władzami Uczelni zapewniającymi wsparcie merytoryczne i finansowe podejmowanych przez nich inicjatyw oraz współtworzą relację opartą na szacunku i zrozumieniu dla potrzeb studentów.

W Uczelni zostało powołanie Biuro Karier Zarządzeniem Rektora nr 9/2014 w sprawie powołania Biura Karier w Wyższej Szkole Demokracji w Grudziądzu z dnia 4 października 2014 r.. Do zadań Biura Karier należy:

- I. poszukiwanie, gromadzenie oraz przekazywanie studentom ofert pracy i staży zawodowych,
- II. nawiązywanie kontaktów z instytucjami i zakładami pracy w celu pozyskiwania ofert praktyk dla studentów,
- III. prowadzenia bazy danych studentów i absolwentów Uczelni zainteresowanych znalezieniem pracy.
- IV. przeprowadzanie badania karier zawodowych absolwentów oraz sporządzanie raportu podsumowującego przeprowadzony cykl badań.

Działalność Biura Karier nie jest studentom dobrze znana, co może być spowodowane krótkim czasem jego istnienia.

Na podstawie opinii uzyskanych od studentów podczas spotkania z ZO PKA, należy stwierdzić, że są oni zadowoleni z funkcjonowania systemu opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej. Wśród najmocniejszych stron procesu kształcenia studenci wskazali pomocność kadry naukowej. Jako słaby punkt procesu kształcenia studenci wskazali brak możliwości kontynuacji studiów na drugim stopniu.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego – znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

1. Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, zrozumiałe. Limity rekrutacji ustalane są na podstawie uchwały Senatu Uczelni.

2. System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, co potwierdza stosowanie zaliczeń etapowych, kolokwiów czy znaczny nacisk kładziony na aktywny udział studentów w zajęciach i bieżącą ocenę ich aktywności.
3. Struktura i organizacja programu studiów sprzyja mobilności studentów. Uczelnia nie umożliwia swoim studentom wyjazdów na wymiany studenckie, związane jest to z brakiem podpisanych umów z innymi Uczelniami w kraju lub za granicą.
4. System opieki naukowej, dydaktycznej oraz materialnej jest prawidłowy. Władze Uczelni dokładają wszelkich starań, by rozwój naukowy studentów odpowiednio korespondował z rozwojem kulturalnym, społecznym oraz zawodowym. Zaleca się wprowadzenie szkoleń o tematyce funkcjonowania szkolnictwa wyższego.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów

Na mocy Uchwały Nr 30/2012 Senatu Wyższej Szkoły Demokracji w Grudziądzu z dnia 30 września 2012 r., został wprowadzony w Uczelni System Zapewnienia Jakości Kształcenia, którego podstawowym celem jest stałe doskonalenie i poprawa jakości procesu nauczania. Ponadto ma również za zadanie poprawę warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, zapewnienia zgodności programów i planów nauczania, stałe unowocześnianie programów nauczania czy podniesienie rangi pracy dydaktycznej. Swoim zakresem obejmuje:

- ocenę procesu nauczania,
- ocenę jakości zajęć i warunków ich prowadzenia,
- ocenę jakości i dostępności informacji,
- ocenę zgodności treści programowych,
- ocenę procesu nauczania.

Na Wydziale Humanistycznym i Nauk Społecznych powołana została Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, która przede wszystkim pełni funkcję doradczą i rekomendacyjną dla Dziekana Wydziału. W szczególności opracowują i przedstawiają dziekanom Wydziałów wnioski i rekomendacje dotyczące: polityki określającej cele i strategię zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w WSD zgodnej ze strategią rozwoju Wydziału uczelni oraz procedurami wdrożenia systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w WSD.

W skład systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na uczelni wchodzi: Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, nadzorowana przez dziekana Wydziału, a następnie przez rektora.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia powołana została przez Rektora jego zarządzeniem nr 14/2011 i zarządzeniem 40/2012 z 13 grudnia 2012. Integralną część systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w WSD stanowią narzędzia oceny i

doskonalenia jakości kształcenia przyjęte uchwałą Senatu WSD nr 23/2012 z dnia 15 września 2012 r. Schemat podziału kompetencji wygląda następująco:

Struktura WSZJK jest adekwatna do celów kształcenia przyjętych w WSD.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia pełni przede wszystkim funkcję doradczą i rekomendacyjną dla dziekana Wydziału. W trakcie wizytacji zapoznano się z protokołami posiedzeń komisji za rok 2012/2013 i 2013/2014. Komisja w roku akademickim 2012/2013 odbyła trzy swoje posiedzenia w dniach: 6 grudnia 2012, 10 kwietnia 2013 i 4 lipca 2013 roku. Z kolei w roku akademickim 2013/2014 spotkania odbyły się dwukrotnie w dniach 16 stycznia 2014 i 30 maja 2014. szczegółowo zapoznano się z protokołami sprawozdawczymi Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia za rok 2012/2013 i 2013/2014. Należy podkreślić wysoką profesjonalność naukową i dydaktyczną w/w komisji. W sprawozdaniu za rok 2012/2013 przedmiotem obrad były:

- ocena dotychczasowych planów, programów i specjalności;
- zaopiniowanie projektów programów studiów na kierunku: dziennikarstwo i komunikacja społeczna;
- zaopiniowanie zgodności projektów opisów efektów kształcenia z KRK dla szkolnictwa Wyższego na kierunkach studiów realizowanych na Wydziale Humanistycznym i Nauk Społecznych;
- zaopiniowanie zgodności projektów opisów efektów kształcenia z KRK dla Szkolnictwa Wyższego na kierunkach studiów podyplomowych realizowanych na Wydziale Humanistycznym i Nauk Społecznych;
- zasady hospitacji zajęć, systemu konsultacji, rozkładu zajęć oraz ewaluacji nauczycieli akademickich;
- sprawy rozwoju Koła Naukowego Politologów;
- dyskusja nad projektem „Regulamin przygotowywania prac dyplomowych i przeprowadzania egzaminów dyplomowych w Wyższej Szkole Demokracji w Grudziądzu”;
- zaopiniowanie projektu „Regulaminu przygotowywania prac dyplomowych i przeprowadzania egzaminów dyplomowych na Wydziale Humanistycznym i Nauk Społecznych w WSD.
- inicjowanie działań zmierzających do podniesienia poziomu jakości kształcenia;
- dyskusja nad propozycjami nowej oferty dydaktycznej w latach 2013/2014 i 2014/2015.

Jednocześnie Wydziałowa Komisja zwróciła uwagę na negatywne strony wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w WSD. Wymieniając wśród nich:

- niewiele procedur ogólnouczelnianych, cedowanie odpowiedzialności na poziom wydziału;
- brak ogólnouczelnianych wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni w zakresie dokumentacji programów kształcenia projektowanych zgodnie z wymaganiami Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego;
- brak procedur wydziałowych dotyczących weryfikacji końcowych efektów kształcenia oraz tematyki prac dyplomowych;
- brak procedur, standardów i jawnych kryteriów obciążania dydaktycznego pracowników oraz planowania zajęć dydaktycznych;

- mnożenie dodatkowych obowiązków pracowników naukowo-dydaktycznych dotyczących wdrażania i dokumentowania jakości kształcenia i nadmierna biurokratyzacja procesu kształcenia;
- ograniczona publiczna dostępność regulaminu studiów oraz opisów i matryc efektów kształcenia, realizowanych w ramach kierunków studiów;
- brak opisu i oceny ogólnouczelnianego systemu zapobiegania zjawiskom patologicznym, związanych z procesem kształcenia.

W sprawozdaniu kolejnym za rok 2013/2014 Wydziałowa Komisja zaznaczyła, że przedmiotem jej spotkań były:

- analiza wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów I roku WSD w Grudniadzu w roku akademickim 2013/2014;
- omówienie sprawozdania z oceny kierunkowych efektów kształcenia opracowanego przez Dziekanat WSD;
- ocena dotychczasowych planów, programów i specjalności;
- dyskusja nt. potrzeby powołania Rady Programowej dla kierunku politologii;
- dyskusja nt. nowych standardów weryfikacji zakładanych efektów kształcenia.

W ramach dyskusji na poziomie Komisji Wydziałowej zwróciła uwagę na potrzebę uzupełnienia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Wyższej Szkole Demokracji stwierdzając: - Istnieje potrzeba wypracowania stosownych, bardziej wymiernych i dokładnych narzędzi umożliwiających weryfikację zakładanych efektów kształcenia. Pomocne w tym mogą być ujednoczone mierniki stopnia realizacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia, które podzielone zostałyby na dwie grupy: mierniki ilościowe i jakościowe. Mierniki ilościowe, w przeciwieństwie do jakościowych, umożliwiają precyzyjne określenie, w jakim stopniu student osiągnął kierunkowe efekty kształcenia, pod warunkiem zdefiniowania konkretnych kryteriów oceny dla każdego miernika.

I Mierniki ilościowe

1. oceny z zaliczeń i egzaminów;
2. współczynnik zaliczeń poszczególnych przedmiotów w pierwszym terminie;
3. oceny aktywności studentów na zajęciach;
4. odsetek studentów z zaliczeniem warunkowym i powtarzających rok/semestr;
5. oceny uzyskane z egzaminu dyplomowego;
6. oceny prac dyplomowych wystawiane przez recenzentów i promotorów;
7. udział ocen bardzo dobrych na dyplomie w ogólnej liczbie ocen;
8. odsetek studentów, którzy obronili pracę dyplomową w terminie;
9. odsetek nagrodzonych/wyróżnionych prac dyplomowych przez interesariuszy zewnętrznych;
10. liczba publikacji studentów;
11. liczba (odsetek) studentów uczestniczących w konferencjach studenckich;
12. odsetek studentów działających w kołach naukowych;
13. liczba (odsetek) studentów uczestniczących w programach mobilnościowych (np. Erasmus, MOST);
14. liczba studentów rozszerzających program kształcenia (IPS, studiowanie na więcej niż jednym kierunku studiów).

II. Mierniki jakościowe

1. wnioski z hospitacji zajęć;
2. samoocena dokonywana przez studentów;
3. adekwatność pytań egzaminacyjnych i kolokwialnych do efektów kształcenia;
4. dostosowanie pytań na egzamin dyplomowy do weryfikacji założonych efektów kształcenia;
5. przestrzeganie zasad pisania prac licencjackich i magisterskich;
6. znajomość przez studentów wymogów dotyczących sposobu zaliczenia przedmiotu i wyliczania oceny końcowej;
7. opinie pracodawców o studentach odbywających praktyki zawodowe i o absolwentach;
8. wyniki badań ankietowanych o losach absolwentów na rynku pracy;
9. samoocena dokonywana przez absolwentów.

Sugerując się zapisami §11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, który nakłada na kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni obowiązek przedkładania na koniec roku akademickiego radzie tej jednostki oceny efektów kształcenia, będącej podstawą doskonalenia programu kształcenia, po zasięgnięciu opinii zespołu nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego określonego kierunku studiów, komisja sugeruje niezwłoczne powołanie Rad Programowych, w skład których wchodzić będą osoby zaliczane do minimum kadrowego oraz przedstawiciele interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Rada programowa byłaby podmiotem wspomagającym kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej w zarządzaniu procesem dydaktycznym w zakresie kierunku studiów, w tym zmian dokonywanych w programie kształcenia wynikających z jego doskonalenia.

- Komisja zwraca uwagę na ograniczoną publiczną dostępność regulaminu studiów oraz opisów efektów kształcenia, realizowanych w ramach kierunku studiów.
- Komisja zwraca uwagę, że matryca efektów kształcenia nie powinna być dokumentem o charakterze sprawozdawczym z realizacji efektów kształcenia, ale planistyczno-prognostycznym. Biorąc jednak pod uwagę przyjętą przez Władze uczelni i wydziału praktykę, wskazuje na konieczność zapoznania pracowników WSD z przedstawionym komisji sprawozdaniem i zobowiązania ich do uwzględnienia w programie kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów takiego zakresu wiedzy, umiejętności czy kompetencji, który pozwoli na osiągnięcie wymaganych w obszarze nauk społecznych efektów kształcenia.

Biorąc powyższe pod uwagę należy podkreślić, że dla zapewnienia efektywnej jakości kształcenia w WSD w Grudziądzu mamy do czynienia z systemem zarządzania bardziej opartym na tradycji i zwyczaju niż zasadach instytucjonalnych. Należy jednak podkreślić, że w trakcie wizytacji i rozmów z władzami uczelni zalecenia Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, której aktywność nie budzi wątpliwości przedstawiane są do zaopiniowania Radzie Wydziału, następnie dziekan przedkłada je rektorowi w celu wydania zaleceń

wykonawczych dotyczących doskonalenia systemu jakości kształcenia. Przyjęty taki podział obowiązków, stosunkowo krótka ścieżka decyzyjna, w powiązaniu z nieliczną grupą studentów i kadry akademickiej, pozwalają zauważyć efektywność działania. Oczywiście ZO stwierdził szereg pól wymagających jeszcze zagospodarowania, jednakże należy mieć na uwadze fakt, że Uczelnia nie działa długo, zatem szereg niedociągnięć wynika z uczenia się ludzi i systemu prowadzić kształcenie akademickie.

- 2) W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni

Udział nauczycieli akademickich w systemie zapewnienia jakości jest zapewniony poprzez podleganie ocenie okresowej, ewaluacji zajęć, udział w gremiach odpowiedzialnych za jakość nauczana. Z kolei Samorząd Studencki współuczestniczy w tworzeniu oraz opiniuje regulamin studiów, regulamin przyznawania pomocy materialnej studentom. Studenci zasiadający w Radzie Wydziału mogą zgłaszać uwagi do programów kształcenia. Samorząd Studencki opiniuje wszystkie akty prawne dotyczące studentów wydziału (plan studiów, plan zajęć, harmonogram sesji i inne dokumenty.) Liczba przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału spełnia przesłanki art. 67 ust. 4 Ustawy.

Jednostka wykorzystuje wyniki ankiet ewaluacyjnych oceniających pracę nauczyciela akademickiego. Studenci mają udostępnione ankiety za pośrednictwem portalu uczelnianego SystemZU. Studenci rozpoczynając studia spotykają się z tzw. ankietą wstępną. Celem powyższej ankiety jest uzyskanie informacji skąd nowi studenci dowiedzieli się o Uczelni, o ich planach związanych z dalszą nauką, czy poznanie aspiracji studentów związanych z pracą zawodową w oparciu o wybrany kierunek studiów.

Relacje z otoczeniem zewnętrznym wymagają dalszej rozbudowy, szczególnie w kontekście pozyskiwania do działań na rzecz doskonalenia nauczania i zarządzania poprzez oddziaływanie na jej jakość. W chwili obecnej wpływ ten ma raczej charakter środowiskowy, lokalny. Można jednakże przyjąć, że ten stan rzeczy wynika z okresu funkcjonowania Uczelni. Uczelnia zatem posiłkuje się informacją o charakterze publicznym, diagnozuje potrzeby lokalnej społeczności, a także współkreuje je – np. święto lokalnej demokracji.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	-/+	+	-/+	+	-	+
umiejętności	+	+	+	+	-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	-	+

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) W procesie doskonalenia systemu jakości kształcenia szczególną rolę odgrywa aktywność Wydziałowej Komisji Jakości, szczególnie widoczne jest to na odcinku: programu kształcenia, nauczania, oceniania jak i w zakresie środowiska kształcenia a dowodem tego są sprawozdania komisji z ostatnich dwóch lat. Działania te można uznać za właściwe i przynoszące pożądane wyniki, zdawać sobie należy jednakże potrzebę dalszego doskonalenia rozwiązań, szczególnie wraz z powiększaniem się rozmiaru rekrutacji i liczby studentów. Cele i efekty kształcenia zapisane są w sylabusach i udostępnione studentom. Przestrzegany jest regulamin prac dyplomowych i egzaminu licencjackiego. Weryfikacja wiedzy w formie prac kontrolnych, kolokwium i egzaminów pozwala na weryfikację przedstawionych efektów kształcenia. W trakcie wizytacji na spotkaniu ze studentami stwierdzono, że jednostka prowadzi ankiety ewaluacyjne pracowników dydaktycznych dostępne przez portal internetowy. Spotkanie potwierdziło, że sprawnie funkcjonuje system konsultacji kadry w postaci dyżurów. W miejsce USOS, WSD wprowadziła system ZU – Zintegrowana Uczelnia, w którym każdy student ma swoje konto. W świetle przedstawionej dokumentacji WSD prowadzi system hospitacji zajęć pracowników dydaktycznych celem weryfikacji efektów kształcenia. W świetle dokumentacji wydaje się, że dobrze funkcjonuje system praktyk – jest też osoba odpowiedzialna za ich koordynację. Przeprowadzona hospitacja zajęć wskazuje, że Uczelnia duży nacisk kładzie na metody problemowe aktywizacji zajęć. Uczelnia stara się organizować sesje naukowe – czego dowodem są publikacje naukowe pracowników.

2) Pewne zastrzeżenia dotyczyć mogą interesariuszy zewnętrznych, zaleca się dalszy rozwój tych relacji służących projakościowego wpływania na proces dydaktyczny, na efekty kształcenia. Biorąc powyższe pod uwagę należy zaznaczyć, że Uczelnia jest młodą jednostką. Uczelnia tworząc system zapewniania jakości kształcenia zaangażowała studentów bezpośrednio w działania mające na celu zapewnianie jakości kształcenia. Ankietyzacja kadry dydaktycznej cieszy się zainteresowaniem wśród studentów.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna			X		

6	prowadzenie badań naukowych ¹	Nie podlega ocenie				
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań

Uczelnia zapewnia możliwość uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku studiów. Jakość kształcenia spełnia wymogi poziomu akademickiego. Do zaleceń należy wskazać:

- modyfikację kart przedmiotów;
- modyfikacje relacji pomiędzy zadeklarowanymi efektami kształcenia na poziomie zajęć, a metodami ich weryfikacji;
- objęcie szczególną troską zaplecze dydaktyczne w postaci biblioteki i jej wyposażenia;
- przenieść cały proces dydaktyczny do nowego obiektu;
- rozbudować kontakty z interesariuszami;
- podbudzać mobilność studentów.

Sporządził na podstawie raportów cząstkowych

Krzysztof Szewior

Dr hab. Krzysztof Szewior

Wrocław, w dniu 20 grudnia 2014 roku

Stanowisko uczelni nie uzasadnia zmiany ocen kryteriów cząstkowych

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna			X		
6	prowadzenie badań naukowych ²	Nie podlega ocenie				

¹ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

² Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Sporządził na podstawie raportów cząstkowych

Krzysztof Szewior

Dr hab. Krzysztof Szewior

